

TORSDAG 7 NOVEMBER. NR 45/2013

Vad döljer kyrkan?

Sidan 10

Kallet kom som en blix
Sidan 2



Andligheten har försvunnit ut i marginalen

Lärkkulla-stiftelsens avgående direktor Greger Englund har satsat på folkakademin.

Den nya direktorn ska ha ambition att väcka andligheten vid stifts- och kursgården till liv. **SIDAN 5**

Hela stiftet tar plats på Höstdagarna

Sidan 8



Lucifer som trött och utmattad filosof

Sidan 12

Själavårdschatt på torsdagar

Sidan 4

Två mammor sköter Lucias markservice

Sidan 7

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Den farliga bekräftelsen

KP SE MIG! Tyck om mig! Ur djupet av det mänskliga ekar vår tidlösa längtan efter bekräftelse. Den finns i alla åldrar och bland både män och kvinnor. Den är inbyggd, och inte utan goda funktioner – för de flesta vill anknyta till någon och denna längtan är en av grunderna för vår förmåga att kontakta.

Men egenskapen har också utnyttjats och exploaterats i alla tider, och på grund av makt- och könsstrukturer har kvinnorna oftare än män drabbats hårdast av sexuella manipulationer.

Mönstret finns kvar. Dagens Nyheter slog nyligen larm om alltför många anmälningar av brott där unga, främst flickor, utnyttjas för sexuell posering i sociala medier. År 2009 anmäldes 127 fall, år 2012 var de 758 enligt statistik från Brottsförebyggande rådet. I år är siffran redan uppe i 500 och man antar att det dessutom finns ett stort mörkertal.

Dels har det att göra med att cirkeln av vilka olika sociala forum som används växer, dels med att familjedatorn numera ersatts av en smarttelefon, där det är alltför lätt att i ensamhet – av tvång eller tanklöshet – ladda upp bilder man inte borde.

DET BÖRJAR oftast oskyldigt. Följaren på Kik eller Instagram berömmar något han – för det är oftast en han som dessutom är ett par decennier äldre än tjejen – sett och lirkar sig till mer. Ett foto på något oskyldigt som hennes fötter eller händer? Visst?! Gradvis går det vidare till en punkt när utnyttjaren har övertaget och kan övergå från smicker till hot. Om hon inte poserar mera kommer han att avslöja henne och hennes bilder. Telefonen, som i dag är en lika självklar förlängning av det privata som dagboken var för tjugo år sedan, har plötsligt blivit ens fiende.

VAD KAN man göra, som vuxen, stödperson och förälder? Det viktigaste är att inte vara blödd, och att uppmäna sina barn att inte heller vara det. Att tydligt inlemma gränsdragningen för barnets kropp och person till att omfatta det som händer via telefonen och i kommunikationen. Det räcker inte med att kvittera det hela med ett ”det där förstår jag mig inte på”. Samtidigt är de allra flesta unga väldigt skärpta och medvetna om farorna med oidentifierade följare och vågade bilder.

”Bägge världarna är lika smärtsamt på riktigt.”

IBLAND är de unga betydligt mera klarsynta än vuxna. Gymnasielevnen Jennifer Snårbackas inlägg i bloggen Topeliorden borde läsas av alla som någon gång klickat ett ”like”. Hon uttrycker träffande den ambivalens som får henne att regelbundet scrolla igenom sin Instagram samtidigt som beroendet av att göra det får henne att må illa. Vid sidan av de nya och fantastiska forum för mänsklig interaktion som erbjuds oss efterlyser hon förmågan att se varandra i ögonen och att formulera vår omsorg i tal. Det är viktigt fastän det ibland känns lättare att kvittera av känslorna med ett klick. Det gäller att hålla balansen mellan de båda kommunikationsvärldarna, hålla ihop dem. Kyrkans nya självvärdschatt är en fördomsfri satsning i den riktningen. Ingen ska behöva läsas i desperation och förtvivlan när någonting urartar. För bägge världarna är lika smärtsamt ”på riktigt”.

PROFILEN: KAIKKA VÄXBY

”Jag har aldrig ångrat, aldrig tvekat, aldrig tvivlat. Jag vet att jag är lycklig som tror.”

Tror på en god Gud

När Kaikka Växby kände ett kall att bli metodistpastor var det så tydligt att hon inte kunde tveka.

– Som ett blixtnedslag.

Nu, ett helt pastorsliv senare, skulle hon fortfarande välja likadant.

TEXT: SOFIA TORVALDS FOTO: CHANETTE HÄRUS

När **Kaikka Växby** var aderton år kom hon, som man säger, till tro. Det började med att hon träffade en pojke som spelade orgel och som var son till en metodistpastor.

– Han talade mycket med mig om tro och sa att man behöver få ett förhållande till Jesus. Jag tvekade inför det här. Nog vet jag väl vem Jesus är, tyckte jag.

Hon hade växt upp i ett varmt och kärleksfullt hem i Kottby, Helsingfors. Hennes mamma var ensamförsörjare och de hade inte mycket pengar, men de läste böcker, spelade piano och lyssnade på musik.

– Vi låg på golvet och ritade och mamma läste *David Copperfield* – sådana saker som inte kostade någonting.

Aftonbön bad hon, men någon egentlig uppfattning om vad tro var hade hon inte. Skolans morgonandakter gick in genom ena örat och ut genom det andra, det hon mindes från dem var flickan med lång fläta som såg strängt ut och läste upp sitt budskap från ett papper.

– Men den här pojken som jag träffade lyckades på något sätt hjälpa mig att förstå att det finns något mer.

Aldrig ångrat

Den förståelsen blev en process på ungefär fyra månader. I slutet av den satt Kaikka Växby vid köksbordet i det lilla rum där hennes pojkvän bodde som underhyresgäst.

– Jag sa till honom: Jag skulle vilja tro på samma sätt som du gör. Han var väldigt praktisk, så han sa: Okej, vi böjer knä.

När det var färdigt sa han till henne att hon måste berätta om vad som hänt för någon, och så måste hon bekänna sina synder för någon.

– Han var aderton år gammal och så klok! När jag gick därifrån så visste jag att ska jag följa Jesus så är det för hela livet. Jag har aldrig ångrat, aldrig tvekat, aldrig tvivlat. Jag vet att jag är lycklig som tror.

När hon kom hem berättade hon vad som hänt för sin mamma. Som biktfar valde hon en kolumnist i tidningen Kirkko ja kaupunki.

– Jag ringde honom – sådant gör man när man är aderton! – och fick komma och träffa honom. Han tittade milt på mig och frågade: Vad har du på hjärtat? Och inte var det ju så mycket. Nu efteråt har jag tänkt att han säkert hade hemskt roligt åt situationen.

Efter studenten började Kaikka Växby studera teologi, utan att egentligen ha någon tanke på vart studierna skulle leda. Sedan inträffade en tragedi: pojkvännen, som hon hunnit förlova sig med, dog.

– När det inträffade blev jag inte arg och frågade var Gud fanns. Jag kände bara en enorm tacksamhet att Gud var med mig. Nu efteråt har jag läst mina dagböcker från den tiden och tänkt att



oj vad jag var viss om att inget händer av en slump och att Gud hjälper mig.

Och så talade Gud

En påskmorgon satt hon i gudstjänsten i den metodistkyrka i Tammerfors där pojkvännens pappa var pastor. Pojkvännens bror, som studerade vid ett seminarium i Göteborg, predikade om stenen som Gud flyttade bort.

– Då hörde jag Guds röst. Det har inte hänt ofta i mitt liv att jag hört röster och jag visste mycket väl att det var en röst som bara jag kunde uppfatta. Så här sa Gud: Du ska åka till seminariet i Överås och bli metodistpastor och berätta för människor att Jesus lever.

När gudstjänsten var över gick hon genast fram till den gamla pastorn för

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
Tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktörer:
e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Tomas von Martens
tfn (09) 612 615 51

Christa Mickelsson
tfn (09) 612 615 56

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds
tfn (09) 612 615 54

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout:
Malin Aho

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Sampo
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Chanette Härus

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämnas in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn (09) 612 615 50,
prenumeration@kyrkpressen.fi.
Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 69 €
Utlandet 84 €



att berätta vad som hänt.

– Och hansa: Nej Kaikka, nej, nej, det är svårt att vara pastor i Metodistkyrkan. Senare skrev han ett brev där han förklarade att i vår kyrka är församlingarna små och människorna är inte alltid snälla fast de är troende och lönen är väldigt liten. Försök tänka om, kanske du skulle bli något annat i stället.

Men Kaikka Växby lyssnade inte till den uppmaningen. Hon åkte till Överås i Sverige med sin bruna resväska i kartong och en enda mening i bagaget: ”Jag är Kaija-Riikka Vauhkonen och jag kommer från Finland.” Hon träffade sin man **Hans Växby**, hon lärde sig svenska och bara 22 år gammal blev hon metodistpastor i Karleby.

Hade den gamla pastorn rätt i sitt

KAIKKA VÄXBY framför Kristuskyrkan i Tölö i Helsingfors. Den blev färdig år 1928 och där förverkligades det Metodistkyrkan står för: att tron måste synas i det liv man lever. Därför byggdes också hyresbostäder, sjukhus och äldreboende i anknytning till kyrkan.

brev? Var det liten lön och människor som inte alltid var trevliga?

– Han hade rätt på alla punkter men det andra överskyler fullständigt det här. De flesta människor jag mött har varit fina bröder och systrar i tron, men det är klart att också de andra funnits. Men de är inte så många!

Prata om det viktiga

Kaikka Växby har varit pastor i Karleby, Borgå och Helsingfors. Hennes man Hans Växby har varit biskop för Metodistkyrkan i Norden och Baltikum och senare för Eurasien. Innan hon kallades tillbaka som pastor i Helsingfors bodde Kaikka Växby med sin man i Moskva.

– Jag har aldrig haft problem att prata med andra människor om det andliga.

När jag blev pastor hände det att folk sa att människor bryr sig inte, de blir misstänksamma när man pratar om Jesus. Jag har kommit till att alla människor tycker om att prata om saker som är viktiga. Man behöver inte tycka likadant, men processen är givande.

Bland de tyngre uppdragen hon haft har varit att ta itu med fall av sexuellt utnyttjande av barn och unga inom Metodistkyrkan.

– När människor attackerar kyrkorna för sådana saker gör de det för att de har uppfattningen att i en kyrka får sådant inte hända. Och de har ju rätt! Då ska man handla ärligt. Den som har ledarställning får inte stoppa huvudet i busken. Människor behöver den ärligheten.

KAIKKA VÄXBY

PASTOR I METODISTKYRKAN I HELSINGFORS. SIKTAR PÅ PENSION NÄSTA SOMMAR.

GIFT MED HANS VÄXBY. HAR TVÅ VUXNA SÖNER, BÄGGE TVÅ MUSIKER, SAMT TVÅ SVÄRDÖTTRAR OCH TRE BARNBARN.

KÄNNER SÄRSKILT FÖR KONKORDIAHEMMET, ETT ÄLDREHEM I METODISTKYRKANS REGI. TROR HÅRT PÅ ATT DET LÖNAR SIG ATT SATSA PÅ DE SISTA LEVNADSÅREN.

HelsingforsMission firade på svenska

SPRÅK. I går firades Svenska dagen på många håll – på många arbetsplatser genom att alla valde att tala svenska under dagen. En sådan arbetsplats var HelsingforsMission.

– Hos oss uppmuntrades alla att tala svenska hela dagen. Det fanns folk som sa att då blir det ju helt tyst i huset. Men då sa vi andra att du kan mer än du tror,

berättar **Liisa Melin** som är kontaktchef vid HelsingforsMission.

Hon tycker ändå att attityderna inför Svenska dagen främst var glada och förvåntansfulla.

– Jag har aldrig jobbat på en arbetsplats med så positiv attityd till svenskan, säger hon.

En gång i månaden ordnar organisationen något de



LIISA MELIN.

FOTO: KP-ARKIV/SOFIA TORVALDS

kallar för ”hurri-kafé” för de egna medarbetarna.

– Då får man sitta och prata svenska till kaffet. Det har gått riktigt bra!

HelsingforsMission är en organisation inom det sociala området vars verksamhetsområden består av seniorverksamhet, krisarbete för unga och barnfamiljer samt verksamhet för specialgrupper.

Petrus lägger ner eftisarna

EFTIS. Från nästa höst har Petrus församling i Helsingfors inte längre eftisverksamhet.

– Över hälften av skolorna på vårt område har inte haft något eftis i församlingens regi. Vi vill göra en tyngdpunktsförskjutning och i stället satsa på minor- och juniorverksamhet i alla skolor, säger kyrkoherde **Bengt Lassus**.

– Vi hoppas alltså få större bredd på vår verksamhet.

Lassus säger att han också fått ta emot kritik gällande beslutet.

– Men det har varit saklig kritik och jag har haft bra samtal med föräldrarna.

Det är staden som har det lagstadgade ansvaret för att det ska finnas eftisverksamhet för barnen.

Berätta hur du mår på chattlinje

SJÄLAVÅRD. Kyrkans välbesökta själavårdschatt på finska firar två år i november. Nytt för i höst är själavård och samtal i realtid via nätet också på svenska.

TEXT OCH FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Webbprästen **Jessica Högnabba** har jobbat med kyrkans finskspråkiga själavårdschatt sedan starten för två år sedan. Satsningen ligger inom ramen för kyrkans webbprojekt Andligt liv på webben vid Kyrkostyrelsen.

– Den öppnades samtidigt som Facebooksidan "Kirkko Suomessa" som i dag har över 20 000 gillare.

Människors behov av själavård på webben har visat sig vara större än kyrkan kan svara på.

– Chatten är väldigt välbesökt och de anställda som chattar är ofta fullt sysselsatta. Vi har inte problem med för få besökare, utan snarare med rekryteringen, berättar Högnabba.

Det är kyrkligt anställda från olika yrkesgrupper som delar på att chatta med klienterna. Prästerna, ungdomsarbetsledarna och diakonerna gör det som en del av kyrkans gemensamma webbarbete och kommer

"Man måste hitta nya sätt att nicka, att visa att man lyssnar, att bekräfta den man samtalat med."
Jessica Högnabba

med sin förman överens om att få ge en bit av sin arbetstid åt chatten.

– Tanken är att man tillsammans upprätthåller ett webbarbete. På det sättet lyfter man indirekt fram sin egen församling genom att erbjuda sina församlingsmedlemmar den här tjänsten.

De som engagerats är anställda som har ett intresse och kunnande för själavård och för vilka webben inte är en totalt främmande arbetsmiljö. De har introducerats i uppgiften och får stöd via en arbetsgruppsgemenskap.

Feedbacken har varit övervägande positiv.

– Den negativa kritik vi får går i stort sett ut på att chatten är öppen för sällan. Och då är den ändå öppen varje vardagskväll.

Börjar försiktigt

Nu har alltså den svenskspråkiga motsvarigheten öppnats.

– Alltid då en ny tjänst introduceras funderar vi om den går att göra tvåspråkig. I ungefär ett år samarbetade vi med Sluta Panta, som är en nationell stödtjänst på nätet där unga kan samtala online med professionella handledare. När vi avrundade det samarbetet vaknade tanken att prova om det finns ett behov av en kyrklig själavårdschatt på svenska. Eftersom kyrkostyrelsen redan hade det tekniska verk-



▲ **JESSICA HÖGNABBA** jobbar som webbpräst och möter människor i realtid på internet.

▼ **DEN SOM** öppnar en chattlinje till kyrkan själavårdare får vara helt anonym.



tyget och vi har erfarenheter av den finska motsvarigheten beslöt vi oss för att göra ett försök.

Tillsvidare är chatten öp-

pen varje torsdag mellan klockan 16 – 20

– Vi börjar försiktigt med ett litet team. Vi ska se vilka behoven är och senare även-

tuellt öka öppethållningstiderna. Först ska vi själva komma in i det, se till att alla som engagerats får verktyget att fungera. Sen ser vi hur det tar sig.

Tanken är att församlingarna på sina hemsidor ska kunna länka till chatten. Via Facebook sprids också information om tjänsten. De första samtalen online har redan förts. Men den vidare erfarenhet Jessica Högnabba har om själavård i chattformat har hon fått genom arbetet med den finskspråkiga chatten.

– Det är ett väldigt värdefullt arbete. Ibland undrar människor om det kan födas några vettiga samtal i det formatet. Jag var själv lite fördomsfull till en början. Men jag har fört många väldigt värdefulla själavårdande samtal om svåra och

utmanande ämnen.

Högnabba, som går kyrkans själavårdsutbildning, säger att det svåra är att hitta ett sätt att kommunicera.

– Allt kroppsspråk och alla former av beröring fattas. Det enda man ser är den text och de ord som klienter väljer att berätta med. Kommunikationen måste hitta nya former, man måste hitta nya sätt att nicka, att visa att man lyssnar, att bekräfta den man samtalat med. Närvaron måste beskrivas i ord.

Att ge själavård i chattformat har också sina tydliga fördelar.

– Tröskeln är betydligt lägre än att gå till exempel till pastorskansliet och klienten är hela tiden helt och hållet anonym.

Högnabba säger att det också kan vara värdefullt att klienten är tvungen att

UPPSÄGNINGAR KYRKANS TIDNING

Journalistjobb hotade

På Kyrkans Tidning och på Berling Medias dotterbolag är det flera tjänster som ska bort, skriver Kyrkans Tidning.

Tidningen har i dag 20 journalister varav 12 är skrivande. Fyra av de tjänsterna är hotade. Journalister som är över 50 år erbjuds att lämna sina anställningar med avgångsvederlag. Om inte tillräckligt många antar erbjudandet kommer företaget inleda förhandlingar med facket i slutet av november. Flera tjänster ska bort när det nya bolaget bildas vid årsskiftet.

DANMARK SLÖJFÖRBUD

Slöja ett problem för danskar

I Danmark vill var tredje dansk förbjuda att muslimska kvinnor bär slöja på offentliga platser, skriver Världen idag. Man frågade nästan 2 000 personer i åldrarna 18–76 och 29 procent säger sig vara helt emot att någon bär slöja. Räkningar man med dem som delvis tänker sig ett förbud blir det 43 procent. 36 procent vill inte ha ett förbud och sju procent är varken emot eller för.

År 2006 gjordes en liknande undersökning. Då tyckte 48 procent att det var ett problem att kvinnor bär slöja.

KYRKSKATT NÄRPES

Ny församling, gammal skatt

Kyrkskatten förblir oförändrad vid 1,5 procent även nästa år då den nya Närpes församling som består av Närpes, Övermark och Pörtom församlingar inleder sin verksamhet.

– Skattesatsen är ganska låg jämfört med många andra församlingar, säger organisationskommitténs ordföranden tf kyrkoherde **Lars Löfdahl** till tidningen Syd-Österbotten.

Församlingen får närmare 8 000 medlemmar. Närpes kyrka har valts till församlingens huvudkyrka.

Vill sätta Lärkkulla tillbaka på stiftskartan

LÄRKKULLA. Den andliga verksamheten på stiftsgården Lärkkulla i Karis har försvunnit ut i marginalen, säger styrelseordföranden Stig Kankkonen.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

Förra veckan kom beskedet att Lärkkullas direktor Greger Englund efter tre år på posten lämnat in sin avskedsansökan. Arbetet med att hitta en ny direktor inleddes genast.

Verksamheten fortsätter som normalt medan vi söker en efterträdare, meddelar Stig Kankkonen, ordförande för Lärkkullastiftelsen och arbetande styrelseordförande under övergångstiden.

Den tjänst som inom kort lediganslås kommer troligen att ha en lite annorlunda beskrivning än den tjänst Greger Englund fick för tre år sedan.

Direktorn ska också i framtiden ha det övergripande ansvaret både för folkakademien och för stiftsgården Lärkkulla, men han eller hon ska antagligen inte vara rektor. Den uppgiften går i stället till nuvarande prorektorn. På det här sättet får rektor för folkakademien mera befogenheter, medan direktorn har möjlighet att fokusera på det som är viktigt för stiftsgården. Det underlättar både rektorns och direktorns jobb, förklarar Kankkonen.

Behörighetskraven för den nya direktorn minskar om denne inte samtidigt behöver vara rektor.

Det betyder att direktorn inte måste ha lärarberörighet. Därmed utesluts inte goda kandidater som i övrigt kunde vara utmärkta för uppgiften.

Goda kunskaper i ekonomi och förmåga att handskas med personalfrågor står högt i kurs när den nya direktorn väljs. Kankkonen förutsätter också att den kommande direktorn vill jobba för att Lärkkulla återtar en tyd-

lig profil som en samlande plats för Borgå stift.

Stifts- och kursgården kommer att bli den stora utmaningen. Den nya direktorn ska ha möjlighet att prioritera och ta hand om den biten. Folkakademidelen fungerar redan väldigt bra under Juhani Jänttis ledning.

Kankkonen ser det som mycket önskvärt att den andliga profilen på Lärkkulla höjs.

Det ska nog öppet medges att den andliga verksamheten har försvunnit ut i marginalen. På folkakademien är det full rulle, men däremot har verksamheten på stifts- och kursgården legat nere. Också retreatgården Snoan förtjänar att bli omskött på ett effektivt sätt.

Under tidigare direktorn Stefan Forséns tid var situationen enligt Kankkonen en helt annan.

Han kände för retreat- och den andliga verksamheten.

Kyrkpressen har nåtts av uppgifter om att Lärkkulla ute i stiftet kritiserats för att vara otydlig i sin profil som stiftsgård och kristen folkhögskola. Finns det en framtid för Lärkkulla som stiftsgård?

Jag anser att det är oerhört viktigt att stiftet har en stiftsgård, en punkt där man kan samlas och dela med sig av erfarenheter och berikas. Jag ser inga solidaritetsproblem vad gäller biskop och domkapitel, men lika viktigt är det ju att församlingarna ställer sig bakom Lärkkulla. Jag vill be dem ta sitt ansvar när det gäller stiftsgården. Även om jag förstår att det inte är problemfritt att på grund av geografiska avstånd och kostnader placera evenemang på Lärkkulla.

Jag tror på Lärkkulla. Men om det mot förmodan visar sig att stiftsgården inte behövs och är önskvärd ute i församlingarna får vi vara realistiska och tänka om.

Englund tackar för sig

Kyrkpressen har talat med den avgående direktorn Greger Englund och han bekräftar för tidningen att han sat-



LÄRKKULLAS ROLL som samlingsplats för stiftet har försvagats under de senaste åren, enligt ordföranden för Lärkkulla-stiftelsen Stig Kankkonen. FOTO: KP-ARKIV/CARLA STENFORS

sat mycket på just folkakademien och de olika utbildningarna där.

När jag kom hade vi stora utmaningar på Lärkkulla med bland annat fastigheter och ekonomi. Jag har jobbat väldigt mycket med att höja elevantalet vid folkakademien och på det sättet få med staten att finansiera verksamheten.

Han säger att hans pro-

fil varit lärarens snarare än prästens.

Det kan hända att jag inte prioriterat den kyrkliga verksamheten tillräckligt under mina tre år. Men nu har vi en fungerande folkhögskola med större elevantal och har också kunnat genomföra en del renoveringar.

Jag tycker att Lärkkulla har god vind i seglen. Nu

är det upp till styrelsen att fundera på hur lösningen för stiftsgårdens ska se ut i framtiden. Jag tycker att jag har gjort vad jag har kunnat göra för Lärkkulla. Nu är det dags att gå vidare.

Greger Englunds egen framtid är ännu öppen. Tillsvare vidare bor han kvar i Karis.

Det är en del på gång. Vi ska se vilka vägar Herren öppnar.

formulera sig i skrift.

I skriftlig form behöver man ofta vara tydligare. Den kan vara en viktig del av den självavvärdande processen.

KYRKANS SJÄLAVÅRDSCHATT

Den svenska själavårdchatten finns på adressen evl.fi/chat och är öppen varje torsdag klockan 16-20. Alla diskussioner förs i enrum och den som chattar förblir anonym för de anställda. Chatten är skyddad och ingen information sparas. De anställda i kyrkan har absolut tystnadsplikt.

Sedan 60-talet fungerar också en samtalstjänst per telefon, på numret 01019-0072. Den tjänsten är öppen varje kväll kl. 20-24.

YTTRANDEFRIHET MINISTER

JO låter Räsänen säga sitt

Riksdagens justitieombudsman Petri Jääskeläinen säger att inrikesminister Päivi Räsänen har samma rätt som alla andra personer att vid en kyrklig sammankomst tala om sin tro och sina värderingar.

Räsänen talade inte som medlem av statsrådet vid Folkmissionsdagarna i Kankaanpää i somras, säger Jääskeläinen i sitt utslag. Hennes tal ligger därmed utanför JO:s kompetensområde som är att ta ställning till lagligheten i myndigheters och ministrars beslut.

JO-kansliet mottog 41 klagomål om Räsänens tal.

SKATTELIGAN FÖRKUNNARE

Jalovaara före ärkebiskopen

Ärkebiskop Kari Mäkinen toppar som förväntat skatteligan inom kyrkan med sin årsinkomst på 121 000 euro. Också övriga biskopar ligger högt på listan.

Mäkinen är emellertid inte landets bäst avlönade förkunnare. Den positionen har predikanten och förebedjaren Pirkko Jalovaara som basar för föreningen Rukousystävät (Bönevännerna). Hennes taxerade inkomst i fjol låg på 127 000 euro. Jalovaara har gett ut ett tiotal böcker på ett förlag som står Rukousystävät nära.

KYRKOMÖTET HÖSTSESSION

Församlingsval på en dag

Församlingsvalet i november år 2014 ska bli ett endagsval. Det är ett av de beslut som kyrkomötet ska fatta under sin pågående höstsession i Åbo. Eftersom det är fråga om en ändring i kyrklagen ska beslutet senare stadfästas av riksdagen.

Kyrkomötet ska också diskutera en lindring av bestämmelserna om kvalificerad majoritet. I dag krävs en 3/4 majoritet i frågor som har med kyrkans lärosyn att göra. Kyrkomötet ska också godkänna rikskyrkans budget.

Res med oss

Jordanien Aqaba 18-25.1.14

En resa till det exotiska Jordanien med utflykter till Wadi Rum och Döda havet. **Pris från 795€/ pers.**

Priscilla – Queen of the desert musikalen på Göta Lejon 14-16.2.14

Musikalresa till Stockholm. Buss med start i Västnyland och Viking Lines båtresa inkl. middag och frukost på utresan och frukost på returen. **Pris från 315€/ pers**

Musikalresa till Stockholm 11-13.4.14

Flashdance "What a feeling" på China Teatern. Viking Lines båtresa tur-retur, inkl. måltider. Buss från Västnyland med hela resan. **Pris från 325€/ pers.**

Fotbollsresa till London 14-17.3.14

Centralt hotell, guidad rundtur i London, 3 middagar och fotbollsmatch Fullham-Newcastle. **Pris 1135€/ person i dubbelrum.**

På kommande:

Amsterdam, Keukenhof med blomsterparad och Limmen m.m. 1-4.5.14
Dublin 2-6.6.14

Byråavgift 10,-/ bokning.

Mera resor och noggrannare program finns på våra byråer eller på vår hemsida www.matkahaukka.com.

Resebyrå Resehaukka Ab

Dalgatan 1, 10300 Karis

Tel.019-2782800

e-mail: karis@matkahaukka.com

Munkkullavägen 15, 02400 Kyrkslätt

Tel.09-2965000

e-mail: rese@matkahaukka.com



www.matkahaukka.com

Bergvärme?

Fråga oss om pris på borring av energihål och vattenbrunnar ...
då vet du att du gjort en bra affär.

DRILLTEC

044-525 9143 info@drilltec.fi www.drilltec.fi



**PORAUSÄSSÄT
BORRESSET**

**BERGSVÄRME-
BORRNINGAR**

- Välkommen och besök vår nya hemsida!

www.porausassat.fi

- Enkel och miljövänligt sätt att värma upp ditt hus!

Tfn 050 300 9685
info@porausassat.fi

En beställning av oss är ett Ess i ärmen!



NÄR JONAS Riska går i kyrkan vill han ha sitt kors runt halsen. Men inte när han simmar.

Gillar kyrkan, Gud och pizza

10 ÅR. Jonas Riska tycker om att gå i gudstjänst. Där träffar han många bekanta och får äta pizza efteråt, men där möter han också Gud.

TEXT OCH FOTO:
JOHAN MYRSKOG

– På fritiden spelar jag saxofon, tennis och fotboll, säger tioåringen **Jonas Riska**.
– Jag tycker också om att vara ute i naturen och att vara med kompisar.

Riska går i fyran i lågstadiet. Han bor på Petrus församlings område i Helsingfors.

Han är välbekant med församlingen eftersom han brukar besöka PULS-gudstjänsten tillsammans med familjen så ofta han bara hinner.

Familjen, som består av pappa, mamma och två yngre systrar, har gått i gudstjänst nästan varje söndag så länge Riska kan minnas.

KYRKPRESSEN RÄKNAR ner till Borgå stifts 90-årsjubileum genom att runtom i stiftet intervjua församlingsmedlemmar som fyller jämna år.



Han tycker att församlingen är bra som den är.

– Man får vara i kyrkan. Man måste inte.

Ingen tvingar en, säger han.

En kärleksfull gud

Riska tycker att Gud är en riktigt kärleksfull Gud som hatar ondska.

– Gud är stor och mäktig och ljus. Varje gång jag går till kyrkan så lär jag känna Gud mera, säger han.

Förutom kompisarna och Gud så finns det helt klart ännu en fördel med att gå på gudstjänst på söndag.

– Man får äta pizza efteråt, myser Riska.

En trygg plats

Gudstjänsten är en plats där Jonas Riska får träffa kompisar men också lära känna nya människor och Gud.

– Det som betyder mest är att få lära känna människor när jag kommer till gudstjänsten och att sjunga lovsånger till Gud, säger han.

Församlingen är en plats där Riska känner sig trygg tillsammans med andra.

”Gud är stor och mäktig och ljus. Varje gång jag går till kyrkan så lär jag känna Gud mera.”

Jonas Riska

Han är också noga med att betona att han gillar makaronilåda och tacos.

Jonas Riska brukar be varje kväll. Både för sig själv och ibland också för sina kompisar.

– Om någon av mina vänner har ont i foten så brukar jag be för kompiserna, säger han.

Spännande framtid

Ett föremål som Jonas Riska förknippar med kyrkan och församlingen är guldkorset som han har runt halsen.

– Det känns viktigt att ha det på sig då jag är i kyrkan, säger han.

Han försöker alltid ha korset på sig men ibland är det bäst att inte ta några risker.

– Om jag simmar i havet så vill jag inte att det ska tappas bort, poängterar han.

Jonas Riska vet precis vad han vill bli då han blir stor. Svaret på frågan kommer omedelbart.

– Jag vill bli bonde, säger han.

Han har några släktingar som bor i Vasatrakten och han vill flytta dit och ha en egen bondgård.

– Det är roligt att köra traktor, säger han.

Mamma till Ljusets drottning

LUCIA. Minutiös planering, glada mungipor och saft krävs för att hålla luciatåget i rullning. Bakom spakarna står två engagerade mammor.

TEXT & FOTO:
SARA EKSTRAND

När Finlands Lucia den 13 december skrider ner för Domkyrkans branta stentrappor med ljus i sitt hår är det med värme och sång. För luciamammorna **Babbe Ölander** och **Pia Kytö** är luciakröningen startskottet på en intensiv månad som har planerats sedan sommaren.

– Vi hade ett första möte i juni men det är nu i oktober och november som planeringen har satt igång på riktigt, säger Babbe Ölander.

Inför varje luciadag ska alla uppträdanden prickas in, klänningar ska provas och vantar och mössor ska köpas. Det mest tidskrävande,

berättar Babbe Ölander, är att tillsammans med luciapapporna och ansvariga för lussebilen **Bencco Ölander** och **Pati Limnell** planera schemat för alla framträdanden.

– Vi bygger upp en minuttidtabell för varje dag. Det tar ofta timmar att planera. Samtidigt måste vi bestämma hur många och vilka av tärnorna som ryms med var och när.

Från luciadagen i december ända fram till Tjugondag Knut har Lucia med tärnor runt 90 framträdanden. De flesta är fördelade de två veckorna före jul.

– När det är som mest intensivt gör Lucia mellan sju och nio besök per dag, säger Pia Kytö.

”Större än många tror”

När Babbe Ölander för åtta år sedan blev uppsagd från sitt tidigare arbete fick hon genom en bekant nys om uppdraget som luciamamma. Pia Kytö däremot, hoppade på taget för två år sedan när hon blev pensionär.

– Jag såg en annons i Hufvudstadsbladet att de sökte efter en luciamamma. Efter som jag kände Babbe sedan tidigare frågade jag henne om uppdraget skulle passa mig och det tyckte både hon och de ansvariga på Folkhälsan, säger Pia Kytö.

– Ett bra beslut, inflikar Babbe Ölander.

Båda säger att deras bild av luciatraditionen helt har ändrat sedan de själva kom med i svängen.

– Jag har alltid följt med luciaröstningen men aldrig förstätt hur stort det är och helt konkret hur mycket Lucia uppträder. Jag tror att många tänker att kröningen i Domkyrkan är allt. Men det är först då det riktiga jobbet börjar, säger Babbe Ölander.

Sällsynta incidenter

Bakom kulisserna vid varje framträdande finns alltid en korg med ljus, saft, kex samt sytillbehör för alla eventualiteter. Trots levande ljus och långa kjolar kan Babbe Ölander inte minnas

att några allvarigare missöden inträffat.

– Bara några små incidenter som att någon av flickorna har glömt någonting, men då improviserar vi.

– Ifjol vid besöket hos presidenten hade Lucia glömt sina inneskor. Problemet löstes så att en av tärnorna bytte sina skor mot Lucias vita vinterstövlar. Skorna var en aning för stora men det gick bra i alla fall. Ingen märkte tärnans vinterstövlar då klänningen var så pass lång att stövlarna inte syntes. Så i slutändan hade alla skor på fötterna. Annars hade det varit lite pinsamt om någon uppträtt i bara strumpfötter, berättar Pia Kytö.

Det är ingen tvekan om att det är de goda minnena som i stället etsat sig fast hos mammorna.

– Alltid lika speciell och berörande är upplevelsen på Svenska skolan för synskadade. Barnen vill så gärna komma och känna på allt, kronan, ljusen, Lucias smycke och tärnornas kranisar, säger Babbe Ölander.

VÅGA FRÅGA

Sörja och orientera sig



■ MARIA SUNDGREN-LILLQVIST är kognitiv psykoterapeut och svarar på läsarfrågor om familj och relationer.

Hur kan jag stötta någon som lider av ofrivillig barnlöshet?

ATT DRABBAS av ofrivillig barnlöshet är en stor sorg. De flesta vill ha barn för att man tycker om barn. Många vill också ha barn för att det blir en fortsättning på en själv. En liten bit av mig lever kvar när jag dör, i barnen jag fått. Många tänker också att barnen är meningen med livet. Jag tror att det är viktigt att ha andra meningar i livet än ”bara” barnen. Läger vi all vår mening i barnen belastar vi dem med en stor börda. Barnen blir då en förlängning av föräldrarna och kan uppleva att föräldrarna inte har ett eget liv, utan lever helt genom barnen. Barn ska få finnas till för sin egen skull! Att få barn och att ha barn ska naturligtvis få kännas meningsfullt och viktigt, men det måste finnas ett annat liv också!

ATT STÖTTA NÅGON som drabbats av ofrivillig barnlöshet handlar många gånger om att finnas där som en vän. Att umgås och diskutera som med alla andra vänner. Som vän öva sig i att inte enbart prata om sina barn! Naturligtvis kan vi inte uppträda som om vi inte skulle ha barn, men vi behöver inte konstant berätta om våra barn. Det är trots allt så att det mest är föräldrar som är intresserade av vad deras barn sysslar med, andra människor är inte lika engagerade, av naturliga skäl.

ATT I VÄNSKAPEN också kunna beröra de mest smärtsamma områden. Att vi som vän inte vänder om när det blir svåra frågor. Det är i dessa diskussioner som vi kan stötta genom att påtala att det finns ett liv också utan barn. Å andra sidan ska vi finnas där och lyssna och dela deras sorg över barnen de aldrig fick. Att först sörja och sedan orientera sig vidare i livet. Att inte heller fastna i sorgen och förbittras, utan att försöka göra det bästa av det liv vi fått. Jag tror att det kan vara viktigt och bra, att den barnlöse hittar annat som han/hon kan brinna för. Kanske kan det handla om hjälpverksamhet, kanske kan man bli en fosterfamilj, kanske kan man adoptera, kanske kan man sjunga i kör eller idka släkttforskning eller något annat som engagerar.

DET ÄR OCKSÅ skäl att påpeka att det finns så många barn i världen som saknar föräldrar! Jag tror nog att det är fullt möjligt att älska ett barn lika mycket som ett biologiskt barn. Det kan ju hända att man kommer fram till den slutsatsen att man inte adopterar eller tar emot fosterbarn, utan inser att det går att leva utan egna barn. Att det finns fördelar med att inte ha barn. Att det är ett rätt enkelt liv att vara en eller två vuxna tillsammans, utan barn. Att man kan resa jorden runt och vaka hela nätter och sova hela dagen, om man vill, för det finns inga barn att ta hänsyn till. Jag tror att det är saker som alla med barn kan bli svartsjuka på, en frihet som inte möjlig när man har barn. Även här gäller uttrycket; ”det är inte hur man har det, utan hur man tar det”. Livet är meningsfullt både med barn och utan barn!

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

LUCIAMAMMORNA BABBE

Ölander och Pia Kytö berättar att besöken på sjukhus och äldreboenden för många är den viktigaste dagen på hela året. Många sjunger med i sångerna.



PÅ TVÄREN MAY WIKSTRÖM

De utvalda

Fem familjemedlemmar håsar i äkta finlandssvensk anda för att hinna med



transit från ett flyg till ett annat. En behöver gå på wc. En vill köpa just de där godisarna man

inte får i Finland. Vi är på väg hem från höstlovsresan och väl på planet är vi alla förvånansvärt nog med.

Där ser vi dem. Våra medpassagerare är också på väg...hem? På ena sidan av mittgången: en pojke och en lillasyster och deras mamma. På andra sidan,

bakom mig, två som ser ut som stora systrar. Varje gång jag sneglar på dem fångar de min blick. De sitter tysta hela resan, också efter att lillebror och lillasyster börjat fnittra i bänken intill. Jag noterar att de båda stora har gjort sig extra fina. Hårslöjorna har

pryts med plastblommor, av den typen som finns i girlander och servetteringar. De lättvadderade ytterrockarna, som ska förbereda dem för kylan i det nya landet ser nya ut. De behåller dem på hela flygresan. Runt halsen hänger en tygkasse med den internatio-

nella migrationsorganisationens emblem. Lillebror (sju år?) har grå kostym.

Det slår mig att de lika gärna kunde göra en resa till månen. Inga av deras facit stämmer längre: inte klimatet, inte språket, inte familjemönster eller könsroller. Att en lättvadderad jacka

är ett klenkt pansar mot ett kallt land och en liten pojke ska snart upptäcka att det finaste plagg han ägt inte är något värt mot en sweat-shirt av rätt märke.

Jag sänker blicken. För att de i allt det här förväntas vara tacksamma över att just de tillhör de utvalda.



HÖSTDAGARNA. Vad har artisten **Musta Barbaari**, ett par cyklande enhjulingstvillingar från Stockholm och biskop **Björn Vikström** gemensamt? De var alla på Höstdagarna.

Mera rock i Höstdagarna

TEXT: NINA ÖSTERHOLM

FOTO: CHANETTE HÄRUS

– Jag skulle vilja att alla som far hem härifrån skulle ha känslan av att vara accepterade, av att det finns en Gud och människor som bryr sig, säger **Marlen Talus-Puzesh**, ordförande för Förbundet Kristen Skolungdom (FKS) som ordnade Höstdagarna.

Dagarna är en kristen samling för tonåringar i Svenskfinland. I år gick samlingen under temat *Tillsammans*.

– Att känna sig accepterad och hitta en gemenskap där man duger precis sådan som man är – det är en evighetsfråga inom ungdomskulturen. Den tar sig lite olika i uttryck under olika tider men grundproblematiken är den samma och alltid aktuell, säger **Talus-Puzesh**.

Hon får medhåll av ungdomsarbetsledare **Dan Krogars** från Pernå.

– Gemenskapen med andra, att hitta ett ”vi” är jätteviktigt. Men läger har också varit av det viktigaste för min egen tro. Alla samlingar som den här har gett något, säger **Krogars**.

Förenad och förundrad

Daniel Englund, 18 år från Jakobstad och **Pernilla Mattjus**, 17 år från Purmo har kommit till Höstdagarna för att jobba på talko. De har några diskurser



DANIEL ENGLUND och **Pernilla Mattjus** jobbade i kaféet. FOTO: NINA ÖSTERHOLM.

i köket och så står de i kaféet och säljer kaffe och godis.

– Det är roligt att hjälpa till och då måste man också tala med alla möjliga människor. Annars blir det lätt så att man bara hänger med sitt eget gäng. Fast alltid förstår ju inte folk vad jag säger, funderar **Englund**.

– Du måst tala högsvenska, säger **Mattjus** och skrattar.

Samma fråga blir aktuell bland ett



ETT AV de många valbara programpunkterna var ett besök på ett fintskt ålderdomshem. FOTO: NINA ÖSTERHOLM.

”Det är roligt att hjälpa till och då måste man också tala med alla möjliga människor.”

Daniel Englund

gång **Hangöbor** som tar en paus mellan programpunkterna.

– Gemenskapen med andra unga från hela landet är nog det bästa med Höstdagarna och att träffa kristna från andra församlingar. Fast man förstår inte alltid vad alla säger, konstaterar **Henna Nurmi**, 15 år och **Theo Sjöblom**, 17 år från Hangö.

Ett flickgäng från Åland hoppas däremot att få lära sig mera finska på

Höstdagarna. Bland 26 valbara programverkstäder har de valt att åka till ett fintskt ålderdomshem i trakten för att sjunga tillsammans med höstdagsdiakonen **Tua Sandell**.

– Vad minns ni själva av en tonårstid? frågar **Sandell** av de inneboende på hemmet när tonerna till ”Maa on niin kaunis” klingat ut.

– Att vi var evakuerade, inte hemma på åtta år, berättar **Erkki** som bott på hemmet i tre år. Sedan sjunger han en sång om Åbolands skärgård som tack till gruppen.

HD Onstage

Musiken är en viktig del av Höstdagarna. För andra året i rad är det deltagarna själva som sätter ihop hela scenshowen i stället för att lyssna till en inköpt artist under lördagskvällens konsert. Med hjälp av ljudprov som skickas in på förhand väljs ett antal sångare ut som sedan övar tillsammans under lördagen. Allt kulminerar i en stor show med både dansare och bakgrundskör.

– Det är fantastiskt att se hur mycket ungdomarna växer och utvecklas på bara en dag. Att få stå på en stor scen med proffsmusiker och bästa möjliga inramning är en häftig och nyttig upplevelse, säger **Daniel Jakobsson** som leder arbetet kring konserten **HD Onstage**.

Den egna showen är också ett en-



gagerande programnummer för höstdagsbesökarna.

– Det är ungdomarnas egna vänner som står på scenen och de sjunger låtar som de flesta känner igen och tycker om men som också har ett budskap som passar in i Höstdagarnas kristna identitet och tema.

– Kan vi få höra lite Åland? Jaaaaa! Kan vi få höra lite Österbotten? Jaaaaa!

Den mörka idrottshallen är fylld av ungdomar och framme på scenen drar programledarna **Christer Romberg** från Åbo och **Nicolina Grönroos** från Borgå igång publiken. Volymen stiger och ljusen blinkar, publiken vill inte sitta på läktaren och lyssna, den vill hoppa och sjunga framme vid scenkanten.

– Det är mera rock i Höstdagarna nuförtiden, konstaterar Dan Krogars.

MÄSSA OCH APP

Mera bilder och medier från Höstdagarna finns på www.kyrkpressen.fi och på YLE Arenan. Du kan också ladda ner HD-appen på iTunes eller googleplay.

Juridisk byrå
HENRICSON & KIETZ
Kungsgatan 7, 10600 Ekenäs,
tfn 0400 470 709 & 050 555 3616

Gubbenhemmet i Åbo rf, allmännyttig (non profit) förening etabl. 1892

GUBBHEMMET
wilen
Palvelutalo • Servicehuset

Hemmet med långa
traditioner för seniorer

Multavierugatan 5, Åbo **0400-218 382** www.ukkokoti.fi

KING TOURS

Nya resor på www.kingtours.fi

Grupp- och föreningsresor, Pilgrimsresor, Rundresor,
Tidsresor och Kulturesor

Kontakta oss info@kingtours.fi eller 0400 43 88 54

LOCUS

www.locus.fi

**STOR EFTERFRÅGAN
PÅ HYRESLÄGENHETER**

1000-tals nöjda kunder kan inte ha feil
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aff [A]
Smedsgatan 13, 00150 Helsingfors
tel. (09) 17 17 44, fax. (09) 17 00 45
locus@locus.fi, www.locus.fi



**Finlands Lucia
Röstsedel**

JAG RÖSTAR PÅ KANDIDAT NR _____

Mitt namn _____

Min adress _____

Jag bidrar med _____ € (minimi 1 euro/röst)

Jag sänder mitt bidrag via

Aktia FI12 4055 1120 0450 79

Nordea FI64 1562 3000 1093 32

Danske Bank FI74 8000 1870 8920 73

Sänd röstsedeln per post till:

Folkhälsan, Paasikivigatan 4, 00250 Helsingfors

Du kan lämna ditt bidrag och din röstsedel i Folkhälsans hus, på Hufvudstadsbladets kontor i Helsingfors och i Luckorna.

Tema för Luciainsamlingen 2013 är ofrivillig ensamhet bland äldre.

Rösta på webben, www.lucia.fi

Rösta per sms. Du kan välja mellan bidrag på 5 euro, 10 euro eller 20 euro. Vill du bidra med t.ex. 10 euro skriver du: 10E LUCIA X (x står för kandidatens nummer) och ditt namn t.ex. KALLE KARLSSON. Sänd meddelandet till nummer 17240.

Din röst och ditt bidrag ska vara hos Folkhälsan 27.11.2013 före kl. 24.00. Tack!

De uppgifter som lämnats i samband med inbetalning och omröstning behandlas konfidentiellt och förstörs när insamlingen avslutats 31.1.2014. Från sms-bidraget avdras skatter och operatörsavgifter. Insamlingstillståndet 2020/2012/4461 har beviljats av Polisstyrelsen.

www.lucia.fi

folkhälsan
HBL yle RADIO VEGA yle FEM



PÅ GAMMALT vis greppar Peter Norrback veven för att vinscha upp klockans lod. Idag räcker det med en knapptryckning.



KLOCKSTAPELN SER ut som om den var ovanpå kyrkan.



BRÖDERNA KUORIKOSKI har signerat sitt verk.



DEN OMGJUTNA kyrkklockan.



VY UPPÅT från klockstapelns nedersta plan .



INREDNINGEN i kyrksalen där Peter Norrback står är 150 år.



EN GAMMAL orgelbänk och dragkärra i ett källarrum.



◀ **RUMSINDELNINGEN** på källarplanet har inte ändrats sedan hovrättstiden.

◀ **BERNDT BERG** har varit kyrkoherde i Korsholms församling sedan augusti ifjol

JUBILEUM. Houretti näkyy jo! Böndernas rop när de fick syn på den stora mäktiga vita hovrättsbygganden talade om att de var nära Vasa. För den som flyger in till Vasa idag utgör den nuvarande kyrkbyggnadens klockstapel ett modernt landmärke.

Evangeliet intog lagens byggnad

TEXT OCH FOTO:
JOHAN SANDBERG

Trots det står tiden inte stilla i den gamla byggnaden från 1786. Det ser kyrkvaktmästare **Peter Norrback** till. Varje tisdag morgon tar han sig upp på kyrkvinden för att dra upp den gamla klockan som visar tiden mot allén.

Klockan är den ursprungliga och härstammar från 1700-talet. Fortfarande slår den sin spröda klang som Johan Ludvig Runeberg hörde som elev i Trivialskolan.

Idag behöver Norrback inte använda veven för att vinscha upp loden som får klockan att gå. Det räcker med att trycka på en knapp. Då startar den elektriska motorn som drar upp loden från källaren.

På väggen intill urverket på kyrkans vind är 4 november 1863 och namnet Kuorikoski målat. Det var då som byggmästaren **Erkki Kuorikoski** (eller Erik) från Karleby satte sin prägel på huset när det byggdes om från hovrätt till kyrka.

– Egentligen hade länsarkitekt **Carl Axel Setterberg** gjort ritningarna för ombyggnaden, säger **Henrik Fågelbärj** som är guide i Vasa. Men bröderna Kuorikoski avvek från de ritningarna. Det är i stort sett bara pelarnas antal och placering som exakt följer Setterbergs ritningar.

Kuorikoski såg till att kyrktaket fick rundade hörn. Han tog också ned höjden på klockstapeln med två till tre meter.

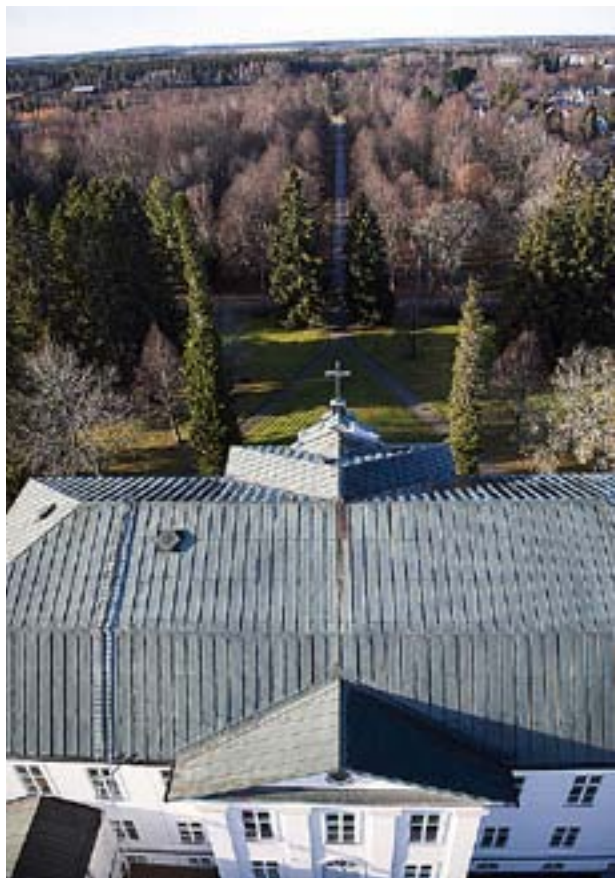
– Man behöll de gustavianska färgerna i vitt och guld, och än i dag är predikstolen dekorerad med äkta bladguld.

Två hus stod efter branden

När elden falnat efter branden som ödelade Vasa stad den 3 augusti 1852 stod bara två större hus kvar; hovrätten och Falanders hus. Sankta Maria kyrka var för skadad att återuppbbyggs.

Vasa byggdes upp på nytt sju kilometer närmare havet och hovrätten flyttade med. Sockenborna som blev utan kyrka anhöll då om att kejsaren skulle ge dem hovrätten till kyrka.

I ombyggnaden revs i stort sett allt innanför ytterväggarna. Till det yttre bevarades huset intakt. En fristående klockstapel, placerad så att den från allén ser ut som om den var byggd ovanpå kyrkan, byggdes av takvalvet från den nedbrunna kyrkan. Det översta pla-



ALLÉN SOM leder upp till kyrkan är Finlands första esplanad.

net av klockstapeln omges av en balkong från vilken man kan se Replotbrons pyloner.

På vägen upp passerar man tornets tre klockor. Texten på en av klockorna gör den särskilt intressant. Den berättar att M Svedberg i Malax gjutit klockan av malm från de smälta kyrkklockorna i Sankta Maria.

Ur den gamla kyrkan hann man rädda något. När kyrkvärden insåg att Sankta Maria inte skulle undgå lågorna tog han en kniv och skar ut professor Johan Gustaf Sandbergs altartavla från 1842. Tavlan som föreställer Jesus i Getsemane är den övre av de två altartavlorna i den nuvarande kyrkan. Även ljuskronorna, nattvardssilvret och en medeltida blå mässhake räddades.

Sankta Marias ursprungliga predikstol och altaruppsättning från 1600-talet finns i dag i Replot kyrka dit de fördes cirka tio år före branden.

Det berättas att vinden förde ett brant blad ur en Bibel till Vassor dagen då Vasa brann. Bibelstället på bladet var en

profetia om staden som ska förstöras.

Det brända bibelbladet har förvarats i den nuvarande kyrkan men det har med tiden förstörts. I ramen intill dörren till sakristian finns idag ett liknande bibelblad. På bibelbladet ur Karl XII:s Bibel finns avsnitt ur Jesajas bok, kapitel 23 och 24. I det sistnämnda profeterar Jesaja över den stora hemsökelsen där både land och stad ska ödeläggas.

Ursprunglig rumsindelning i källaren

Idag får man söka efter spår av hovrätten i byggnaden. Ett av spåren är den latinska text som pryder byggnaden ovanför den forna huvudingången. Texten omtalar att Sveriges kung **Gustav III** i sitt tolfte regeringsår dedikerat byggnaden till Themidis, den goda sedens gudinna i den grekiska mytologin. När huset blev kyrka kompletterades det med texten helgat åt Gud år 1863.

Även i källaren syns spåren av hovrätten. När rätten blev kyrka bevarades rumsindelningen i källaren. De kraftiga rökkanalerna från köket och bagarstugan finns ännu bevarade. Gustav III bestämde uttryckligen att överintendenten **Carl Fredrik Adelcrantz** skulle placera köket i källarvalven för att minimera brandrisken.

I källaren finns flera rum med vackra valv. Källarrummen stod outnyttjade fram till 1987 då kyrkan genomgick sin senaste renovering. Då tog församlingen fyra av rummen i bruk.

Ännu finns det mer eller mindre oanvända rum i källaren som används som lager. Ett av rummen är nästan som ett museum där man samlat mindre föremål som hittats i kyrkan under tidens gång. Gamla verktyg, gipsgjutformor och avgjutningar finns uppräddade på en hylla.

– Men det är inget museum som är öppet för allmänheten, säger Norrback.

Tredje hovrätten i riket

När Gustav III 1775 lät instifta den tredje hovrätten i Sverige efter Svea hovrätt och Åbo hovrätt valde han att placera den i Vasa. Adelcrantz utformade hovrättsbyggnaden som stod klar 1786 i gustaviansk stil.

– Sakkunniga anser huset som ett av de vackraste byggnadsverken i den gustavianska stilen, säger Fågelbärj.

Adelcrantz har också ritat Munsala kyrka och Drottningholms slottsteater utanför Stockholm.

Gustav III inspirerades av Versailles och Peterhov och lät anlägga Finlands

första esplanad som leder fram hovrätten. Den fyrdubbla raden med lindar är omplanterade på 1800-talet.

En platta nera vid grindstolparna berättar att Finlands första allmänna läse- och lånebibliotek grundades här i hovrättsens hus 1794 av hovrättsrådet Olof Langenstein.

Kejsaren sov med öppet fönster

Midsommardagen 1808 drabbas Vasa av kriget. Staden plundrades och 400 människor stupade. Sverige förlorade kriget och därmed också Finland till Ryssland.

Tio år senare gör den ryska kejsaren **Alexander I** sin eriksgata genom storfurstendömet Finland. I Vasa får kejsaren övernatta i stadens finaste bostad, hovrättspresidentens privata våning i husets nedre våning. Hovrättsens arbetsutrymmen fanns i husets andra våning.

– Eftersom slaget mellan Sverige och Ryssland var i färskt minne så frågar man försiktigt av kejsaren om han vill ha en vakt utanför dörren under natten, berättar Fågelbärj.

Kejsaren upplevde att han blivit så väl mottagen under hela rundresan i Finland att han svarade att det inte behövs.

– Kejsaren sov hela natten med öppet fönster. Tänk om Putin skulle göra det idag.

Ny ljudanläggning nästa år

Idag är huset Korsholms svenska församlings huvudkyrka. Den finska församlingens huvudkyrka är i Smedsby där även svenska gudstjänster hålls varannan sönda. Korsholms kyrka används flitigt för vigslar, dop och begravingar av båda församlingarna. Kyrkan har god akustik och används också för konserter.

– Men ljudanläggningen behöver förnyas, säger kyrkoherde **Berndt Berg**. Det blir en stor investering som vi ska göra nästa år.

Den första söndagen i advent firar Korsholms församling att det gått 150 år sedan lagens hus blev evangeliets hus. Det gör man med en festhögmässa i kyrkan. Tidigare kyrkoherden **Peter Erik Örn** predikar och Berg är liturg. Efteråt blir det en jubileumsfest med historiska inslag i församlingshemmet.

Till firandet hör också en konsert torsdagen den 5 december kl 18 med bland andra Psallite, kyrkokören, Kör för alla, körskolorna och Korsholms kammarorkester.

ELLIPS

Våga se

Hur skriver man om ett konstverk som förmedlar kristen tro, hur skriver man om det så att texten inte blir avvisande eller feg?

Den frågan tänkte jag mycket på förra veckan efter att ha läst en recension av en teaterföreställning som bygger på CS Lewis lilla bok *An-teckningar under dagar av sorg*.

Jag vill vara tydlig: jag har inte sett föreställningen, enbart läst boken. Men å vad jag läst den boken! Jag har läst den gråtande, jag har läst den i ångest, jag har läst den i kärlekssorg. Jag läste om den häromdagen och tycker fortfarande att de första, rasande kapitlen är den bästa text jag någonsin läst om att förlora en anhörig.

Alltså blir jag själv rasande när jag läser recensionen och känner att allt detta, all den sorg och vända som Lewis som den säkra stilist han är hållt ner i sin anteckningsbok, allt det reduceras till en futtig liten gudstro. Och att det därför kan viftas bort och höra hemma någon annanstans än i de fina rummen, i en kyrka till exempel, någonstans där troende håller hus.

Jag diskuterade frågan med **Tuva Korsström** häromvecka: Kan en kristen text vara god litteratur? Jo, sa hon, förutsatt att den som skriver är en god skribent. Naturligtvis är det så.

CS Lewis är en god skribent. Och den här texten är kanske hans bästa för att den saknar kontroll, den blöder.

Recensenter med en stark övertygelse kan så lätt trilla i gropen att se ner på något för att det är kristet, för att de inte kan förstå vad det handlar om. Eller, tvärtom, inbilla sig att något är bra bara för att det är kristet.

Det får inte vara så. Vi måste våga se det verk som finns där bakom.

■ SOFIA TORVALDS

Att tolka och förstå livet och dess myter

FILM. Vänskapen och korrespondensen med författaren Paavo Rintala ändrade riktningen för Rax Rinnekangas liv och var upptakten till filmen *Lucifers sista liv*. – Jag valde att se på Lucifer som en utmattad filosof som vill förnyas och lära sig älska.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

23 år, 5 månader och 16 dagar. Så länge tog det från det att idén formades till att filmen *Lucifers sista liv* blev klar. Regissören, fotografen och författaren **Rax Rinnekangas** säger att processen är starkt knuten till hans mycket speciella relation med den berömda finländska författaren **Paavo Rintala** (1930–1999).

– På många nivåer kände jag honom inte alls. Det handlade inte om en normal jordisk vänskap. Det var inte så att vi var kompisar, polare som känt varandra länge. Vi brevväxlande och började genast tala tematiskt om livet.

Då Rinnekangas träffade Rintala i början av 90-talet var han ”vilsen, ytlig, full av känslor, men utan någon som helst form att förädla dem”.

– Paavo Rintala talade till mig med ett språk jag förstod. Så kom vår vänskap att bli kosmisk i någon mening.

Vändpunkten i Rinnekangas liv gjorde att hans kreativa produktion som konstnär fick en ny riktning. Under de senaste åren har han skrivit manus till, filmat och regisserat långfilmer med tydlig religiös och existentiell tematik, först *Matka Edeniin* (2011), sedan *Veden*

”Vad beror det på att vi har ett generaliserande behov att skratta åt allting? Jag tror det handlar om att dölja smärta.”

Peili (2012). *Lucifers sista liv* (*Luciferin viimeinen elämä*) är sista delen i en trilogi där livets myter står i centrum.

– *Lucifers sista liv* handlar om den fallna ängeln som blivit arbetslös då mänskligheten skaffat sig egna, mycket större demoner som sköter hans uppgifter. Lucifer vill lära sig älska.

– I olika kulturer och religioner finns mycket olika bilder av ondskan och Lucifer. Jag har försökt utforska bilden av Lucifer som den vackraste ärkeängeln som på grund av sin egen skönhet och arrogans kastas ut ur himmelriket. Lucifers verk var nödvändigt för att vi ska kunna spegla vår ondska på honom. Vi behöver myter att projicera det onda på. Men jag tror att vi människor själva är monster och att vi har skapat ännu större monster för att skynda på vårt eget öde.

Rinnekangas var inte längre intresserad av Lucifers destruktiva verk.

– Jag valde att se på honom som en utmattad filosof som vill förnyas.

Outgrundlig natur

Själavandring och en icke-linjär tidsuppfattning är teman som får stort utrymme i filmen om Lucifer. Rinnekangas säger sig inte i sina tolkningar falla tillbaka på någon stor kännedom om Bibeln. Han är djupt troende men kallar sin tro animistisk i någon bemärkelse, även om hans tro springer ur den västerländska trosgemenskapen.

– Men jag vill tro att Gamla testamentets och Nya testamentets berättelser är autentiska. Vi kan tro på dem till hundra procent eller på symbolisk nivå.

En myt är enligt Rinnekangas det



I FILMEN om *Lucifers sista liv* vill den fallna ängeln bli människa och lära sig älska. FOTO: OY BAD TASTE LTD

sätt på vilket mänskligheten konstruerar berättelser genom vilka vi försöker förstå och förvalta det förflutnas outgrundliga natur.

– Vi kan närma oss myterna och till och med dua dem. Men vi kan inte öppna dem, för då är de inte längre myter. Jag tror att myterna kommer till oss när vi är tillgängliga för dem.

Filmen om Lucifer är ingen lättillgänglig film. Rinnekangas säger att han inte gjort filmen för att nå publikframgång.

– Filmer av det här slaget är inte knutna till bara just i dag. De är filmer man ser på efter en katastrof, efter en syndafloed, i lägen av själanöd, då man är ödmjuk och materialismen inte är det högsta värdet.

Han säger att han är ödmjukt tacksam över att få göra de filmer han gör.

– Det är många som säger att den tiden snart kommer då man inte längre

Ole Børud och Samuel Ljungbladh ger julkonsert i Jakobstad

JULKONSERT. **Samuel Ljungblahds** och **Ole Børuds** julturné *Someday at Christmas* gör en avstickare till Finland den 7 december. Då uppträder duon tillsammans med Jakob Gospel i Pedersöre kyrka.

– Då kommer taket på Pedersöre kyrka bildligt att lyfta, lovar **Wolf Enbacka** från arrangörsföreningen Jeppis Hockey. Det blir gos-

pel när den är som bäst.

Jakob Gospels dirigent **Mikael Svarvar** beskriver Børud och Ljungbladh som de två främsta soulrösterna i Norden. Svarvar är välbekant med Ljungbladh och har ackompanjerat honom tidigare.

– Det han gör är välino-vat men ger ändå en känsla av spontanitet. Som ackompanjatör får man kän-

lan att man aldrig riktigt vet vad han kommer att göra.

Ole Børuds och Samuel Ljungblahds julturné består av fem år i Norge, åtta i Sverige och en i Finland. – Ifjol gick deras julkonsert för fulla hus, säger Enbacka.

Han ser konserten som en win-win situation där föreningen fyller kyrkan

och samtidigt får medel för sitt ungdomsarbete och ishockey.

– Även om vi är en religiöst, politiskt och språkligt obunden förening delar vi många moralaspekter som respekt, ansvar och hänsyn med kyrkan. Det budskapet predikar också våra tränare på isen.

Konserten är den fjortonde som Jeppis Hockey ar-

rangerat. Föreningen har engagerat artister som **Carola**, Lordi, svenska Idols, **Pentti Hietanen** och Dimitri Keiski. Publik tillströmningen har varierat från Keiskis 200 till Idols 7 500.

Förutsatt att räddningsverket godkänner planerna säljs 940 biljetter till konserten med Børud och Ljungbladh. Om efterfrågan är tillräckligt stor finns be-

redskap att ordna en konsert till tidigare samma dag.

Biljetterna kostar 32 euro. – Konserten är en stor risktagning för oss, säger Enbacka. Vi bär hela risken som arrangör. Vi betalar också gängse hyra för kyrkan.

En del av intäkterna från konserten tillfaller hjälporganisationen Hoppets Stjärna.

■ JOHAN SANDBERG



En oas i fattigdomen

BOK

Kopparbergsvägen 20

Författare : Mathias Rosenlund

Förlag: Schildts & Söderströms

Illusionen om välfärd och möjligheter för alla, gratis grundskola och en utbildning som staten stöder ekonomiskt, håller på att brista, håller på att förlora sin lyster, sin sanning, i ett Finland där ungefär nio hundratusen människor är fattiga, av dem flera hundratusen barn.

Klyftan mellan rika och fattiga, mellan vinnare och förlorare, vidgas för varje år, och rätten till ett värdigt liv förblir för många enbart en dröm.

Mathias Rosenlund, 31-årig litteratur- och historiestuderande, diversearbetare, dagistant, lastare, men framför allt skribent och debuterande författare, skriver flytande, rasande, obarmhärtigt fint, utan att skämmas eller be om ursäkt om den eländiga tillvaro som han och hans lilla familj levte i under årtal av armod, ansökningar och stelbent byråkrati: ett slags vardagens helvete i de ilaluktande, småaktigt planerade förorter där man får betala 1 000 euro i hyra för en lägenhet i ett sjuttiotals-hus där alla kan se in på en genom fönstret.

Den som är född av fattiga föräldrar och som råkat gifta sig med någon som är svårt psykiskt sjuk och som mest bara proppas full med mediciner, den som ska studera och arbeta på samma gång och ta hand om två barn, den har inte många alternativ till uppgivenhet och bitterhet.

Barndomen i det som man väl kan kalla slummen i Fittja i Stockholm och

ungdomen i Vasa bildar en mörk fond att återvända till i resa och tanke. Dagsläget är mer än svart.

Det handlar om att ha något att äta, något att klä sina barn i, några slantar att betala skulderna som bara växer en upp över öronen.

Men, som det sägs i **Edith Södergrans** berömda dikt, "Gud finns med i alla sammanhang", och författaren Mathias Rosenlund har förmågan att se Gud i sina svårt medtagna medmänniskor och grannar, oberoende av status, hudfärg eller personlighet. Och han får en ny syn på ordet "välsignelse".

Är det välsignat att växa upp i ett fattigt hem och att ärva fattigdomen, är sjukdomen och kampen en välsignelse? Kanske inte, "men trots allt: att ha ett hem, en familj, en passion för någonting. Är inte det välsignat?" frågar sig Rosenlund.

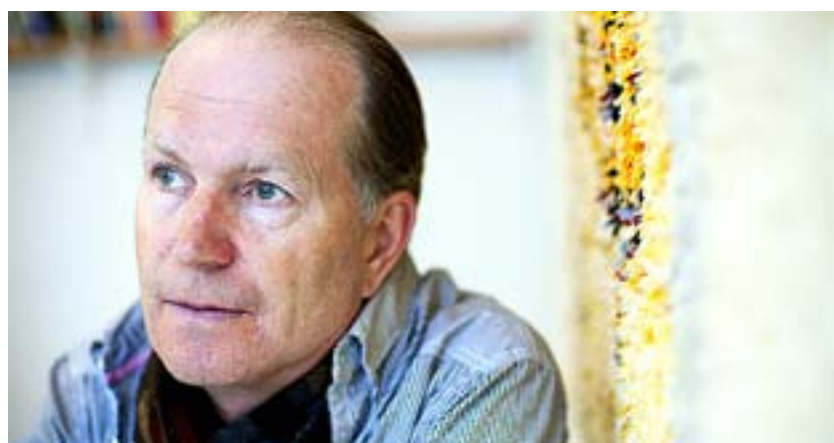
Man lever inte högt på snyggt skrivna bokanalyser och litteraturrecensioner, men ljuset, hoppet, livsglädjen som sipprar fram finns ändå i hans skrivande och i hans lust för böcker. Litteraturen är hans bästa stöd och hans sätt att bearbeta och slipa fattigdomen.

Han berättar, och den som läser fascinerar, lider med, hoppas och känner igen sig.

Till sist blir det skilsmässa från maktan C och kvar finns bara vänskap, men han har ändå sina barn att leva för, och inte minst glöden i skrivandet. Att han själv kan skriva, och att han kan göra det på ett starkt samhällskritiskt, svidande och berörande sätt, är ett bevis för att allt ändå inte är slut med detta raggiga, luggslitna samhälle.

Som blivit en röst rikare.

■ KAJ HEDMAN



RAX RINNEKANGAS gör filmer med existentiell tematik. FOTO: CHRISTA MICKELSSON

får göra filmer som den här. Men varför skulle man inte få göra det? Varför måste vi överge vår förmåga till intel-

lekt, känslor och tanke? Varför ska det vi gör vara enkelt och roligt? Vad beror det på att vi har ett generaliserande be-

hov att skratta åt allting? Jag tror att det handlar om att dölja smärta.

Hur hans film tas emot beror enligt Rinnekangas på mottagarens förmåga att uppfatta den verklighet han vill beskriva.

- Visst är det en tematisk och filosofisk film, och kanske till och med något slags manifest. Men mest av allt är det en önskan att visa att det filmen handlar om inte är något konstigt. Om vi bara tror. Faktum är att 95 procent av människans liv sker i hennes medvetande och inte i det som sker omkring henne. Den här kapaciteten som vi har måste vi också få använda.

- Jag hoppas att människor går och ser filmen. För alla människor kämpar med sin existens varje dag, på olika sätt och med olika uttrycksätt. Författaren **Imre Kertész** skrev att mycket få människor är lämpade för livet. Så tycks det vara.



MATHIAS ROSENLUND skriver flytande, rasande, obarmhärtigt fint om fattigdom. FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Härliga personligheter

BOK

Flickorna på Nappari

Författare: Fredrik Lång
Förlag: Schildts & Söderströms 2013

Flickorna på Nappari är en verklighetsbaserad berättelse om smedsonen och filosofiestudenten **Osborne**



Hancock som anländer till Nappari gård för att undervisa godsägarens döttrar.

Fredrik Lång tar oss till år 1905, storstrejkens år. **Eugen Schaubert** har dödat generalguvernör Bobrikoff och **Lennart Hohenthal** skjutit **Elie Soisalon-Soininen**. Medan Osborne på hösten deltar i sammanvärvningen som ska hjälpa Hohenthal att fly från fängelset försmäktar fröknarna Tigerstedt på Nappari gård. Bägge två har föräls-

kat sig i sin hemlärare, men det är den livliga, sprudlande Rose-Marie som drar det längre strået.

Med säker hand levandegör Fredrik Lång ett drygt år i Osborne Hancocks och **Rose-Marie Tigerstedts** liv. Med lite avstånd och lite ömhet skriver han om deras iver, deras rädslor och deras famlande väg mot ett liv tillsammans.

Boken är fylld med intressanta bipersoner: Rose-Maries mor Jeanne som bär

på en känsla av övergivenhet bakom ett präktigt skal, kusinen Carlos som måste bli gift med en rik kvinna, för att inte glömma systemen Avé, en matt och depressiv gestalt.

Mot slutet förlorar jag till min sorg greppet om Osborne. Nu står Rose-Marie i fokus och hon är intressant hon också, men hon speglas mot modern Jeanne som blir en tradig kristen figur som säger plattityder i stil med "tänk på din fräls-

ning". Här hade jag önskat en mer inklämmande, mindre sliten tolkning av mor-dotter-relationen och dess religiösa spänningar.

Men jag är glad åt att ha fått följa med på resan, så glad faktiskt att jag gärna hade läst mer och längre. I och med att *Flickorna på Nappari* presenterar så många ovanligt intressanta människor sys paketet ihop alltför snabbt. Jag är fortfarande nyfiken.

■ SOFIA TORVALDS

PSALMVÄVEN NOVEMBER

1 A	2 C	3 R	4 O		5 K	6 L		7 S	8 N	9 R	10 D	11 A	12 M	13 P	14 F	15 H	16 O	17 K
18 A	19 I	20 N	21 O	22 D	23 M		24 F	25 O	26 P	27 I		28 C	29 R	30 H	31 N	32 B	33 E	34 F
35 K	36 I	37 D	38 O	39 N		40 F	41 J	42 D	43 A		44 G	45 K	46 M	47 R	48 L	49 S	50 N	51 A
52 F	53 I	54 P		55 D	56 B	57 G	58 A		59 O	60 D	61 R	62 C		63 J	64 P	65 E	66 M	67 H
68 A	69 B	70 O		71 F	72 L	73 H	74 K		75 D	76 J	77 R	78 P	79 M	80 E	81 D	82 H	83 O	84 C
85 P	86 E		87 N	88 H	89 L	90 C	91 F	92 O	93 R	94 G	95 D	96 M	97 A	98 S	99 N	100 J	101 K	102 R
103 E	104 G	105 O		106 C	107 M		108 A	109 P	110 H	111 I		112 D	113 O	114 A		115 N	116 R	117 E
118 M	119 K	120 B	121 A	122 J	123 R		124 P	125 I	126 F	127 H	128 H	129 M	130 L	131 K	132 D	133 P	134 N	135 C

Konstruerat av ANN HUSMAN

- A Växten kallas också djävulsflykt
68 97 1 11 108 51 18 43 121 114 58
- B Napoleons exilö
32 56 120 69
- C Poseidons springare?
135 28 2 90 106 84 62
- D Sekunda
95 112 42 132 10 75 55 22 37 60 81
- E Kan berusads gång vara
65 33 86 103 80 117
- F För somligas sista vila
40 14 34 71 52 91 126 24
- G En fågel i handen?
57 104 94 44
- H Kan kalv, ko och tjur vara
15 73 30 82 67 128 88 127 110
- I Grindvalen är en
111 53 27 36 125 19
- J "Och det roptes av röster till tusental:
'Hurra för vår tappra genral!"
122 41 63 76 100
- K Pryda metallyta med glasfluss
45 5 101 74 131 35 119 17
- L Älskvärd mot underlydande
130 6 89 72 48
- M Sjukdomskälla
12 79 129 23 66 46 118 107 96
- N Snurrade i rinnande vatten
20 87 50 39 8 99 115 134 31
- O Protein förr
83 105 70 16 25 4 38 113 59 92 21
- P Är ju mandel i morteln
26 64 85 13 133 124 109 54 78
- R Föreskriven
77 29 102 93 61 47 123 3 116 9
- S Tysk suck
7 98 49

PSALMVÄVEN

Fyll i de ord som sökes på raderna A-S. Motsvarande siffra i kombination med radens bokstav finns i rutfältet upptill. Flytta över bokstäverna så att den första bokstaven på rad A motsvarar A68, den andra A97 o.s.v. Den färdiga texten i rutfältet bildar en psalmvers. De första bokstäverna i raderna A-S bildar psalmens namn.

Oftast håller sig Psalmväven till den nya psalmboken, men för att det ska vara klurigt kan det ibland hända att vi använder oss av en äldre version av någon psalm.

Rätt svar på förra psalmväven är psalm 159, vers 5, som börjar med orden "Om du än i bojor tvingas". Vinnare i förra Psalmväven är: Karin Kolam, Vasa, Marina Svenns, Pörtom och Birgitta Boström, Helsingfors. Grattis! Prשבöckerna kommer på posten.



SKICKA IN!

Skicka in din lösning till Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors senast 26.11.2013.

Märk kuvertet "November-psalmväv". Bland de rätta svaren lottar vi ut tre bokpris. Lycka till!

Psalm nr och vers i Psalmboken:

som börjar med orden

Namn & adress:

E-post:

(Fyll i, så får du aktuell information från Kyrkpressen och Fontana Media.)

TJÄNST FÖR LIVET NÄR SORGEN GÄSTAR

- ett gratis informationspaket och en kostnadsberäkning
- boupptecknings- och gravstensservice

HELSINGFORS BEGRAVNINGSTJÄNST
Tölö: Mannerheimvägen 45, t. (09) 7002 481
Malm: Kyrkobyvägen 14, t. (09) 7002 4824

ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ
Esbo centrum: Esboplatsen 7, t. (09) 7002 4828

Dejour, t. (09) 7002 481 www.hautauspuolto.net **MEMORIA**

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ
ARMAS BORG & Co Ab

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS Tel 612 9890
www.arnasborg.fi Jour 0400 977 000

I sorgens stund är du inte ensam



HOK ELANNON
HAUTAUSPALVELU

En byrå med komplett service.

Läs mer:
hok-elannonhautauspalvelu.fi
perunkirjoitustoimisto.fi

Hagnäs • Tölö • Östra centrum • Malm • Forum • Alberga
Hagalund • Esboviken • Dickursby • Myrbacka • Kervo • Hyvinge
TELEFONJOUR 24 h: 050 347 1555 (0,0828 €/samtal + 0,1199 €/min)

Hedra minnet

Begravnings-tjänster med tiotals år av erfarenhet. Blomsterarrangemang, unika kistor, urnor.

Leveranser överallt i Finland

Inhemska kistor från **SHT**

Sibbo Blomster- och Begravnings-tjänst
P. Borg & Co

Stora Byvägen 27, 09-239 2882 • info@borg.fi
www.borg.fi

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Skötsam studerande på Åbo Akademi söker etta i Åbo centrum eller inom cykelavstånd till akademien. Rökfri, inga husdjur. Kontakta agunell@gmail.com eller 045-8754390 efter kl 16.

Skötsam, rökfri ung kvinna med fast inkomst önskar hyra lägenhet i centrala Helsingfors fr.o.m. 1.12 eller 1.1. Vänligen kontakta Mikaela 0405921749

Fastanställd rökfri juridikstuderande söker en lägenhet med 1-3 rum nära Hagnäs/Berghäl/Sörnäs i Helsingfors. Tel: 0405094409/Matias

UTHYRES

Liten tvåa i Hfors centrum uthyres 1.12.2013-30.3.2014. Reducerad hyra. 040-7344834

Uthyres etta i centrala Åbo. 0500 964123

Tvåa (72 kvm) i Främre Tölö. Hyra: 1150 e/mån. fr.o.m. 2 feb 2014. För mer info & intresseanmälan fjalldalsgatan@gmail.com

KÖPES

Önskar köpa tavla målad av Len-nart Forstén (1817-1886). Vänligen kontakta Eva Halén (barnbarns-barn) tel. 06-3171325 eller 050-3382145.

DIVERSE

Kattungar söker hem. Snowshoe, registrerade, friska o söta. tel. 0400747754

STENHUGGERI
LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- räkning
- slipning



•EN MINNESVÄRD VISAR
VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönbackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel.09 387 6284

ALLMÄN DISKUSSION KRING DET ELDFÄNGDA TEMAT
KRISTENDOM OCH SKOLA**LÖRDAG, 9.11 KL. 13.00**VASA STRANDGATAN 2, ACADEMILL/
BRUHAUDITORIET C201

INLEDARE:

STUDIEHANDLEDARE **BENITA FINNE**

PANEL: **EMINA ARNAUTOVIC**, FULLMÄKTIGELEDAMOT I NÄRPES, **MIKAELA BJÖRKLUND**, LÄRARUTBILDARE, PED, **KRISTER LILLAS**, LÄRARE, **KURT TORSSELL**, SAKKUNNIG PÅ KOMMUNFÖRBUNDET.

MODERATOR: **STIG KANKKONEN**

ARRANGÖR: KRISTET SAMHÄLLSANSVARIS REGIONUTSKOTT I NORRA SVENSKA ÖSTERBOTTEN
KRISTET SAMHÄLLSANSVAR R.F. är en av SVENSKA FOLKPARTIETS specialföreningar

• KRISTET SAMHÄLLSANSVAR**SFP RKP****VÄLKOMMEN ALLA! BOKFÖRSÄLJNING PÅ STIFTS DAGARNA!**

VAR? NÄR?

Borgå 15-17.11

UTSTÄLLARTORG

Du hittar Fontana Medias böcker på utställartorget i svenska församlingshemmet (i samma lokal som Café Malawi), Runebergsgatan 24.

ÖPPETHÅLLNING

Fredag kl. 16-21
Lördag kl. 8-21
Söndag kl. 8-11.30

Bokförsäljningen
är öppen för alla
intresserade!

LÄS MER om Stiftsdagarna på
<http://www.borgastift.fi/stiftsdagar>

Ingvar Dahlbacka red.
Med sikte på framtiden
- Borgå stift 90 år
Åtta artiklar om vårt stifts historia och framtid. Läs om allt från gudstjänstliv till de sju biskoparna och massmedial turbulens. Artiklar av Gustav Björkstrand, Sixten Ekstrand, Gunnar Grönblom, Stig Kankkonen, Birgitta Sarelin, Björn Vikström, Erik Vikström och John Vikström.

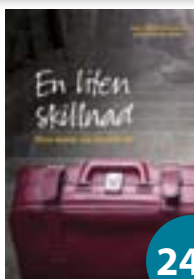


MED SIKTE
PÅ FRAMTIDEN
- Borgå stift 90 år

INGVAR DAHLBACKA (RED.)

24⁹⁰

Ann-Sofie Eriksson
Fias söta hemligheter
Så lyckas du som hemmagare!

27⁹⁰

Patrik Hagman &
Liisa Mendelin red.
En liten skillnad

24⁹⁰

Tomas Sjödin
Det händer när du vilar

27⁹⁰

Yvonne Hoffman
Fänge hos tsaren

22⁹⁰

Monica Vikström-Jokela &
Johanna Sjöström
Bärtil och glassbilen

17⁹⁰

Årsbok för Borgå stift
- Dela

19⁹⁰

INKAST GÖRAN SKYTTE

Spricker Svenska kyrkan?



KYRKANS TIDNING är ofta ett följsamt, för att inte säga lydigt, organ för Svenska kyrkan, i synnerhet för dess ledande skikt.

Därför höjde man på ögonbrynen när tidningen härförleden publicerade en starkt kritisk artikel inför ärkebiskopsvalet. Artikeln var skriven av tidningens ledarskribent Barbro Matzols och hade rubriken "Kristus på väg ut i marginalen?" (10.10).

Artikeln publicerades strax efter att ärkebiskopskandidaterna utfrågats om sin inställning till en rad frågor. I synnerhet biskopen Antje Jackeléns svar hade väckt uppseende. Hon hävdade bland annat följande:

Religionerna är likvärdiga och muslimer, kristna och judar tillber samme Gud. Jesus är inte den enda vägen till Gud, utan en av flera. Jungfrufödseln är mytologi. Med mera i samma stil.

Hennes förkunnele skapade omedelbart ökad debatt och splittring inom Svenska kyrkan och inom svensk kyrklighet. Det var som om det gick ett rop av nöd och ångest genom kristen svensk press ut- anför den svenska kyrkans innersta krets.

Få hade kunnat tro att Kyrkans Tidning på ledarplats i det läget skulle publicera en egen ledarartikel med "Jesus på väg ut i marginalen?", och med följande ord i stor stil med fet text:

"Räknat i pengar är Svenska kyrkan världens rikaste bland de lutherska. Men är det den fattigaste på tro?"

Sådana ord kan då och då viskas mellan människor i kyrkliga sammanhang. Men nu plötsligt stod de i klartext på ledarsidan i Svenska kyrkans eget organ.

Och inte nog med det. Ledarskribenten i Kyrkans tidning avslutade:

"Kyrkan finns ju på grund av Jesus Kristus och ingen annan. Därför tillhör kyrkan Kristus. Tror inte kyrkans företrädare att det förhåller sig på det sättet längre, kanske vi kan ta ner skylten och stänga butiken?"

Ta ner skylten? Stänga butiken? Det är en skarp salva som riktats mot den officiella Svenska kyrkans murar – men nu kommer salvan inte utifrån, utan inifrån.

Jag är medlem i denna svenska kyrka. Salvan från ledarskribenten Matzols i denna kyrkas officiella tidning ger mig hopp. Ännu finnas det skäl – för mig – att stanna kvar och "ta fighten".

I en annan situation hade jag kanske sagt: "Nu räcker det. Svenska kyrkan må fara all världens väg. Sorry, men jag är inte med längre. Adjö. À Dieu. Till Gud."

Men jag tror inte det är dags, inte än. Jag har vänner som de senaste veckorna lämnat Svenska kyrkan, och jag förstår dem, jag förebrår dem inget. Men för min egen del: nej, jag stannar.

På sina håll har man spekulerat i en kommande splittring av Svenska kyrkan. Det vore i så fall inte första gången. Kanske är det här slutstriden som väntar. Och då vill jag gärna vara med.

(Kort efter dessa händelser blev Antje Jackelén utnämnd att vara nästa ärkebiskop i Sverige.)

Göran Skytte är författare och fri debattör.

ARVSYNDEN EN DEL AV VÅR NATUR

Är en bibelutläggning inget svar?

Läste med förvåning Gunnar Weckströms klagan i KP 43 över att han "bara" fick en bibelutläggning som svar på frågan Vad är synd!

Jan-Erik Nymans förklaring till GW i samma nr är ju väldigt tydlig.

Synd (gr. hamartia) betyder att missa målet, målet med människans liv, nämligen att leva i gemenskap med Gud och inte hamna i evig skilsmässa från Honom. Det är en del av vår natur som kallas för arvsynd eller syndaförläret. Det bär vi alla med oss, kristna eller inte, och det kan aldrig förenas med Gud. Barnet bär på arvsynd liksom den vuxne, men barnet är inte ansvarigt för sina gärningar fram till en ålder då det kan skilja

"Förtröstar vi på Bibeln, Guds ord, skrivet av människor genom Guds Andes inspiration, är vi inte i dåligt sällskap."

mellan rätt och orätt. Den syndens makt får mig – ibland mot bättre vetande – att begå synder. Men jag kan få min synd förlåten, bli frikänd och försönd med Gud genom Kristi försoningsgärning på Golgata, där Han bar det rättvisa straffet för mina synder. När jag i tro tar emot detta blir jag förlåten. Jag är då fortfarande 100 procent

tigt syndig men 0 procent skyldig. Straffet utkrävs inte två gånger, först av Kristus, sedan av mig.

GW frågar om man kan basera sig på tankar som framförts av Bibelns författare för 2000–3000 år sedan. GW kommer säkert ihåg morgonandakterna i skolan på 50-talet. Vi sjöng bland annat Runebergs psalm från 1855, "En dyr klenod, en klar och ren" (om Guds ord) samt "Det bräcks av ålder ej och tid". För honom liksom för miljoner kristna har Moses, Jesus, Paulus och apostlarnas undervisning på intet sätt blivit förlegad utan utgör en fast grund för tron. Runeberg var ingen "olärd, enfaldig" person, liksom inte heller till exempel Ox-

fordprofessorn C.S. Lewis, filosofen Kierkegaard eller president Kyösti Kallio, alla djupt bibeltroende män. Förtröstar vi på Bibeln, Guds ord, skrivet av människor genom Guds Andes inspiration, är vi inte i dåligt sällskap. Människan har, lika lite som tillvarons fysiska grundkonstanter och grundämnen, förändrats sedan allt blev till.

Men Bibelns budskap måste Guds Ande öppna för oss. Med vårt nog så skarpa men av synden förblindade förstånd, när det gäller andliga frågor, kommer vi inte långt.

ULF EMELEUS
Gammal Lärka,
Helsingfors

DEBATT KRISTEN TRO

Teologi är vetenskap

Det pågår en debatt i Sverige om den kristna trons sanningsanspråk. Få saker gör mig så glad som att läsa den ateistiska skribenten Lena Andersson. Det är som att dricka friskt och klart källvatten i stället för det grumliga och stillastående gölvatten man alltför ofta erbjuds inom den svenska teologin. Hennes tankeklarhet och stridbara intellektuella redlighet är som ett reningsbad för själen. Att som kristen teolog försöka skriva ett klart och redligt svar till henne är en intellektuell utmaning.

Enbart med hjälp av det logiska förnuftet tror jag inte att man kan komma så mycket längre i frågan om den kristna trons sanning än till konstaterandet att universums komplexitet talar för att det inte uppstått endast som ett resultat av slumpmässiga skeenden. Empiriska observationer och logisk-rationell reflektion utgående från dem gör det sannolikt att räkna med något slags världsförnuft, åtminstone som en vetenskaplig hypotes. Steget från ett sådant som hypotes uppfattat världsförnuft till den kristna uppenbarelsereligionen är emellertid långt.

"Ytterst få människor blir kristna enbart utifrån rationella överväganden."

Ytterst få människor blir kristna enbart utifrån rationella överväganden. Så bygger inte heller kyrkans teologi på abstrakt rationalitet, lika litet som på religiösa känslor. Teologi är till sitt väsen en empirisk vetenskap. Att tänka teologiskt innebär att reflektera över andlig erfarenhet, helgonens och den egna. Går det att kritiskt pröva den kristna teologin? Ja, naturligtvis, annars vore det inte fråga om en empirisk vetenskap. Det finns dock en hake för den bekväme, prövningen låter sig varken göras från lästolen eller från den av dunbolster fyllda divanen. Ty enbart den som av hela sitt hjärta söker sanningen kommer att finna den.

ANNA LINDÉN
Åbo och Joensuu

ARTIKEL TIDIG KRISTENDOM

Ett obegripligt påstående

I en insändare den 31 oktober skriver Gunnar Weckström om mig: "Han började forska i Koranen och därifrån, och med samma grundinställning, gick han över att forska i Bibeln..." Detta är ett helt obegripligt påstående. Jag började med Bibeln och utvecklade min bibelsyn genom att brottas med Nya testamentet och dess forskning på 1960-talet. Först på 1970-talet forskade jag lite i Koranen ock-

så. Det vore korrekt att säga att jag gick till koranforskningen med samma grundinställning som jag hade tillägnat mig i bibelforskningen, men inte tvärtom. Det är också missvisande att framställa mig som sociolog, även om jag (på ett helt anspråklöst sätt) försökt utnyttja vissa sociologiska synpunkter i min forskning.

HEIKKI RÄISÄNEN
Vanda

BIBELNS AUKTORITET

Ondskan finns kvar

Vi fick i KP 43 läsa om (Jan-Erik Nymans svar till Gunnar Weckström) hur man hänvisar till bibliska utsagor som auktoritativa och ofta hänvisar till Bibeln som källan till sanningen. Om Bibeln fortfarande anses vara fullt tillförlitlig, hur kommer det då sig att en del information brister? Till exempel i berättelsen om Noa och den stora floden. I Bibeln 2000 i 1 Moseboken 7 står det att Gud vill utrota allt liv som finns på jorden, allt som lever och andas, förutom dem som befinner sig i Noas ark.

(Om detta var Guds försök att eliminera ondskan på jorden har detta misslyckats eftersom ondskan finns kvar på jorden än i dag.)

Den som läser texten i kapitel 6 noga märker att jättarna fortsatte att existera även efter den stora floden som skulle eliminera allt levande på jorden för-

utom dem som räddades i Noas ark (1 Mos. 6:4).

Vi kan läsa i bland annat 4 Mos. 13: 26–34, 5 Mos. 2: 10, 9: 1–2 om dessa jättar och vi kan läsa i Gamla testamentet hur israeliterna kämpar mot dem. Det finns därtill arkeologiska fynd där man har hittat skelett från dessa jättar.

Med denna information vill jag visa att Bibeln inte alltid är tillförlitlig i all den information den förmedlar. Den flod som skulle utrota allt liv utom dem som befann sig i Noas ark har uppenbarligen inte skett men detta är den bild Bibeln ger oss.

Om nu denna information brister i tillförlitlighet kan vi undra vad mer Bibeln förmedlar oss som inte stämmer?

JARI TUOMENOKSA
Helsingfors

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

RÄTTELSE

I KP 42 (17.10) skrev vi att man kan köpa frimärken som har Sankt Lars kyrka i Vanda som motiv. Birgitta Boström har gjort oss uppmärksamma på att kyrkans riktiga namn på svenska är Helsing kyrka S:t Lars.

Frimärkena med bild av kyrkan finns givetvis också att få på postkontoren i Vanda.



Delta i luciavalet och luciainsamlingen!



1 Carolina Wendelin
Karis



2 Eleonor Heikkinen
Hangö



3 Julia Lövdahl
Kristinestad



4 Linn Ekebon
Finström



5 Ida Kallström
Hangö



6 Frida Granqvist
Esse



7 Elin Andersson
Ekenäs



8 Michelle Riska
Helsingfors



9 Annica Sigfrids
Åbo



10 Nicoline Rydgren
Sibbo

Här ser du de tio kandidaterna för Finlands Lucia 2013. Då du röstar på en luciakandidat deltar du samtidigt i luciainsamlingen. Medlen från luciainsamlingarna 2011–2013 används för att på olika sätt stöda äldre som är ofrivilligt ensamma.

Var tredje äldre uppger att de är ensamma mot sin vilja. Vi vill särskilt nå de äldre som av olika orsaker har svårt att komma ut ur sina hem. Ibland kan äldre ha svårt att röra sig och kommer därför inte ut, ibland har man bara varit ensam så länge att man inte riktigt vågar ta sig ut. Med de insamlade medlen har Folkhälsan startat olika uppsökande verksamheter och samarbetar med

bland annat församlingar och kommuner.

Du kan rösta på Finlands Lucia via Folkhälsans webbplats, via sms eller genom att fylla i den röstsedel som finns på annan plats i tidningen.

Du kan lämna in din röstsedel och ditt bidrag i något av Folkhälsans hus, i Luckorna, på Hufvudstadsbladets kontor eller posta till den adress som finns angiven på röstedeln.

Läs mera om Lucia på Folkhälsans, Hufvudstadsbladets och Yles webbplatser och på Lucias egen sida på Facebook, titta på kandidatpresentationerna i Min morgon eller lyssna på Radio Vega. Rösta senast 27 november. ■